



**You have downloaded a document from
RE-BUŚ
repository of the University of Silesia in Katowice**

Title: Zostanie po nas złom żelazny / i głuchy, drwiący śmiech pokoleń

Author: Romuald Cudak

Citation style: Cudak Romuald. (2018). Zostanie po nas złom żelazny / i głuchy, drwiący śmiech pokoleń. W: R. Cudak, W. Hajduk-Gawron, A. Madeja (red.), "Na wrywki : 100 cytatów z polskiej poezji i dramatu, które powinien znać także cudzoziemiec" (S. 367-368). Katowice : Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego.



Uznanie autorstwa - Na tych samych warunkach - Licencja ta pozwala na kopiowanie, zmienianie, rozprowadzanie, przedstawianie i wykonywanie utworu tak długo, jak tylko na utwory zależne będzie udzielana taka sama licencja.



UNIwersYTET ŚLĄSKI
W KATOWICACH



Biblioteka
Uniwersytetu Śląskiego



Ministerstwo Nauki
i Szkolnictwa Wyższego

Zostanie po nas złom żelazny / i głuchy, drwiący śmiech pokoleń

O cytacie

Cytat zamyka utwór *Pieśń*, który jest fragmentem cyklu *Gdziekolwiek ziemia...*, poetyckiego debiutu Tadeusza Borowskiego opublikowanego konspiracyjnie w czasie II wojny światowej, w 1942 roku. *Pieśń* to centralny wiersz cyklu, jest odczytywany jako manifest POKOLENIA KOLUMBÓW, aczkolwiek tom spotkał się z polemicznym przyjęciem przez kolegów Borowskiego – Wacława Bojarskiego i Tadeusza Gajcego. Poeci dyskutowali przede wszystkim z historiozoficznym przesłaniem utworów ze zbioru *Gdziekolwiek ziemia...* (zob. także: **Gdziekolwiek ziemia jest snem, tam trzeba dośnić do końca*).

O autorze i jego twórczości

Zob. **Gdziekolwiek ziemia jest snem, tam trzeba dośnić do końca*

Warto wiedzieć

- POKOLENIE KOLUMBÓW – zob. **Jeszcze słychać śpiew i rżenie koni*

Z opracowań

Wojna obecna nie jest dla nas karuzelą szatana. Jest starciem dobra i zła. Nie przeraża nas, że jest to przecież starcie dwóch sił.

Troska o człowieka? Tak, ona przede wszystkim. Ale niech nie przybiera metody budowania mu sennej ojczyzny mgieł, gdy w ojczyźnie ziemskiej żyć mu zbyt ciężko. Sztuka nasza ma być po to, aby stworzyć w człowieku postawę mocnego dobra.

Tak trudniej? Zapewne. Ale i piękniej.

Autor tomu *Gdziekolwiek ziemia* – jeden z bardzo wielu z jego obozu – tak kończy jeden ze swoich wierszy:

Zostanie po nas złom żelazny
i głuchy, drwiący śmiech pokoleń.

Otóż nie! Choćby miał po nas przemaszerować chamski but kata,
choćby wgniótł w ziemię nasze ciała, zniszczył, zgnoił, rozmazał,
choćby zmienił naszą, jakże nędzną, broń w kupę złomu – to przecież
dla przyszłych pokoleń będzie ten nasz krzyk niezaspokojony, niezadławiony, żarliwy – pragnieniem mocnego dobra.

I choćby zawieść miało wszystko, to jedno po nas zostanie na pewno.

(Jan Marzec [Wacław Bojarski], *Co po nas zostanie*, „Sztuka i Naród” 1943, nr 6)
Jastrzębski, red., 1973, 218

Bibliografia

- Drewnowski K., 1972: *Wstęp*. W: Borowski T.: *Poezje*. Warszawa.
Drewnowski K., 1977: *Ucieczka z kamiennego świata. O Tadeuszu Borowskim*. Warszawa.
Jastrzębski Z., red., 1973: *Konspiracyjna publicystyka literacka 1940–1944. Antologia*.
Kraków.

Romuald Cudak